

a jedná se o 85,9 % dětí (18leté a starší). Většina zařízení (96 %) zajišťovala těmto mladým dospělým dostatečné podmínky k přípravě na samostatný život po opuštění zařízení, připravila pro ně samostatné či oddělené bydlení, a byli efektivně podporováni v samostatnosti při vedení vlastní domácnosti a zejména k úspěšnému dokončení studia. 90 % uplatňuje následnou podporu (finanční i materiální) a deklaruje poradenství pro mladého dospělého, který opustí ústavní péči. Dlouhodobý kontakt s dětmi po ukončení ÚV nebo OV je udržován spíše neformálně, prostřednictvím osobních preferencí a vazeb. Zvyšuje se také zapojení dětí do externích subjektů (volnočasové aktivity, brigády). Jedná se o další motivační prvek a socializační krok na cestě výchovně-vzdělávací péče, kterou zařízení představují.

9.4

Závěry a doporučení pro zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy

Pozitivní zjištění

- Průběžné zlepšování a inovace materiálních podmínek v zařízeních. Výrazněji kvalitnější prostorové podmínky měly dětské domovy, jejichž prostory se více blíží životu běžné funkční rodiny.
- Funkční, jasně definovaná koncepce a strategie rozvoje, kterou pracovníci přijímali.
- Školní vzdělávací programy většiny zařízení byly realistické, srozumitelné a umožňovaly bezproblémový chod zařízení.
- Zvýšil se počet zařízení, která umožňují umístěným dětem naučit se již v zařízení kompetence důležité pro život mimo zařízení, čemuž přispívají i ve větší míře využívané cvičné (startovací) byty.
- Poskytování individuální péče a odpovídající vzdělávání s ohledem na specifické vzdělávací potřeby dětí.

Negativní zjištění

- Zhoršení v oblasti kvalifikovanosti o zhruba 10 %, kdy příčinami může být nedostatek kvalifikovaných pedagogů na trhu práce, nebo i zpřísnění požadavků na odbornou kvalifikaci vychovatele.
- Malé zastoupení mužského vzoru hlavně v dětských domovech.
- Pravidelnou a systematickou odbornou péči etopeda nebo psychologa nemá zajištěnu více než 15 % sledovaných zařízení.
- Pedagogickým pracovníkům v některých zařízeních chybí nástroje a dovednosti k práci s motivací dětí.
- Stále převažují činnosti probíhající pouze v rámci zařízení, čímž se nerozvíjí adaptace dětí na prostředí mimo institucionální výchovu. Děti jsou dobře adaptované na podmínky v zařízení, ale mimo zařízení v prostředí bez jasných pravidel selhávají.
- V zařízeních chybí ucelené programy zaměřené na rozvoj finanční nebo sociální gramotnosti dětí a řešení případných vztahových a komunikačních problémů. Převládají nepravidelné a nesystémové aktivity a činnosti (přednášky či besedy místo ucelených a efektivních programů).
- Na kvalitě řízení se u některých školských zařízení negativně projevíly důsledky špatných vztahů mezi pedagogy a dětmi i mezi pedagogy a jejich rodiči.